

Fördjupad granskning

Barn som far illa

Arbetsmarknads- och socialnämndens arbete med orosanmälningar, barnavårdsutredningar och uppföljning av insatser

Beslutad av revisorskollegiet 2020-12-16

Malmö stad

Stadsrevisionen i Malmö stad

Namn på granskningen: Barn som far illa
Diarienummer: SR-2020-22

Granskningsansvariga

Styrgruppen omsorg ur revisorskollegiet: Pia Landgren (sammankallade), Bo Adamsson, Rune Andersson, Claes Carlsson, Jan Danielsson, Göran Hellberg och Berit Sjövall

Sakkunniga från revisionskontoret: Linda Gustavsson, kommunal revisor (projektledare), Lina Burström Bennehult, kommunal revisor

Kvalitetsgranskare: Ann-Mari Ek, revisionsdirektör, certifierad kommunal yrkesrevisor
Sakkunniga revisorer har prövat sitt oberoende med mera i enlighet med Skyrev:s rekommendation och inte funnit något hinder mot att utföra granskningen.

1. SLUTSATS	4
1.1 Rekommendationer	5
2. GRANSKNINGENS UTGÅNGSPUNKTER.....	7
2.1 Inledning	7
2.2 Syfte och revisionsfrågor	7
2.3 Revisionskriterier	8
2.4 Metod	8
2.5 Avgränsningar	8
3. BAKGRUND	9
3.1 Reglemente	9
3.2 Organisation	9
3.3 Statistik	9
4. RESULTAT AV GRANSKNINGEN	10
4.1 Processer och rutiner.....	10
4.2 Orosanmälningar	13
4.3 Utredning och uppföljning av insatser	16
4.4 Samverkan.....	27
4.5 Uppföljning av verksamheten.....	30
BILAGA 1 - BESKRIVNING AV REVISIONSKRITERIER.....	38

1. Slutsats

Syftet med granskningen har varit att bedöma om arbetsmarknads- och socialnämnden har en tillräcklig styrning och uppföljning samt ett fungerande arbete med orosanmälningar, barnavårdsutredningar och uppföljning av insatser för barn som far illa, eller riskerar att fara illa.

Den sammanvägda bedömningen är att nämnden inte har en helt tillräcklig styrning och uppföljning av verksamheten. Vidare är bedömningen att det i huvudsak finns ett fungerande arbete med orosanmälningar. Gällande barnavårdsutredningar och uppföljning av insatser är bedömningen att arbetet inte är helt fungerande, då det finns brister avseende efterlevnad av lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Av granskningen framkommer att det finns ett flertal brister i arbetet med barnavårdsutredningar och uppföljning av insatser. Bristerna handlar exempelvis om att planering av utredningen inte alltid genomförs, att det sker färre antal möten med familjen än vad som bedöms lämpligt, att socialsekreterare inte hinner motivera till insats eller att uppföljning av interna insatser inte sker i tillräcklig omfattning. Flera intervjuade kopplar samman bristerna med hög arbetsbelastning och socialsekreterare uppger att de ofta gör ned- eller bortprioriteringar mellan ärenden och arbetsuppgifter. Granskningen visar vidare att barnavårdsutredningar inte alltid avslutas i tid. Under första halvåret 2020 överskreds den lagstadgade tidsgränsen i cirka varannan barnavårdsutredning. Den lagstadgade tidsgränsen ska ses som en yttre gräns för hur lång tid en utredning får ta, och för barn och unga som befinner sig i en svår situation är det av stor vikt att utredningen inte drar ut på tiden. Sammantaget kan brister som rör utredning och uppföljning av insatser innebära att barns rättigheter inte tillgodoses i tillräcklig omfattning, vilket kan få negativa följder för enskilda barn som lever i en utsatt situation.

Vidare förekommer det placeringar av barn i jourhem som långt överskrider den lagstadgade tidsgränsen, vilket kan få negativa konsekvenser för de berörda barnen. En placering i jourhem är tänkt att vara en tillfällig lösning och innebär en oviss tillvaro för barnet. Ett uppbrott från en långvarig placering kan vara påfrestande för det berörda barnet.

Av granskningen framkommer att det finns brister som rör barns delaktighet, både vid förhandsbedömning, utredning och uppföljning av insatser. Samtal med barn kan ibland bli ned- eller bortprioriterat om ärendet bedöms mindre allvarligt, och om arbetsbelastningen är hög. Det är av stor vikt att socialsekreterare har möjlighet att prata med alla barn i tillräcklig omfattning, utifrån vad som bedöms lämpligt. Detta då barn som har kontakt med socialtjänsten har rätt att, om de vill, komma till tals i frågor som rör dem.

Av stadsrevisionens granskningar av arbetsmarknads- och socialnämnden 2019 har det framkommit brister som rör likvärdighet mellan socialtjänstområdena. Även i denna granskning framkommer brister, och risk för brister, som rör likvärdighet. Exempelvis finns det skillnader mellan social-

tjänstområdena i bedömningar och beslut av ärenden. Vidare skiljer sig andel inledda utredningar mellan socialtjänstområdena och samtliga socialsekreterare känner inte till hela utbudet av interna insatser i staden, vilket kan innebära risk för brister som rör likvärdighet. Där det finns risk för brister som rör likvärdighet är det viktigt att följa upp och analysera skillnader mellan socialtjänstområdena. Under 2020 har en omorganisation skett av förvaltningen som bland annat förväntas bidra till ökad likvärdighet. Det är viktigt att nämnden följer upp effekter av den nya organisationen, exempelvis gällande likvärdighet genom jämförelser mellan socialtjänstområdena.

Av granskningen framkommer vidare att det finns en i huvudsak tillräcklig styrning i form av processer och styrdokument som sammantaget ger ett bra stöd i arbetet, dock behöver dessa kompletteras i vissa delar. Det finns även styrdokument, liksom forum för samverkan, på övergripande nivå med viktiga externa samverkansaktörer. Samverkan behöver dock förbättras på individnivå med funktionsstödsnämnden samt med Region Skåne gällande barn- och ungdomspsykiatri (BUP) och med Barnkliniken gällande väntetider för hälsoundersökning i samband med placering. Det är av stor vikt att samverkan fungerar i individärenden då det annars finns risk för att ärenden faller mellan stolarna och att barn inte får den hjälp de behöver.

Av granskningen framkommer vidare att det sker uppföljning av verksamheten samt att åtgärder vidtas när det finns brister. Nämndens uppföljning som rör verksamhetens kvalitet, följsamhet till lagstiftning och styrdokument bör dock förbättras. Nämnden bör även säkerställa att vidtagna åtgärder ger avsedd effekt. Det framkommer även att avvikelser i verksamheten inte alltid rapporteras, vilket innebär risk för att brister inte åtgärdas samt att mönster som indikerar kvalitetsbrister inte uppmärksammas.

Att arbeta med myndighetsutövning inom barn och unga innebär ett tungt ansvar med komplexa ärenden och svåra bedömningar. I granskningen har det blivit tydligt att det finns ett stort engagemang hos de medarbetare som på olika nivåer arbetar med utsatta barn och deras familjer i Malmö stad. Av granskningen har det även framkommit att det pågår utvecklings- och förbättringsarbeten inom verksamheten som på olika sätt syftar till att ge barn och deras föräldrar den hjälp de behöver.

1.1 Rekommendationer

Utifrån granskningens resultat lämnas följande rekommendationer till arbetsmarknads- och socialnämnden:

- Färdigställa den pågående översynen av områdesspecifika styrdokument samt, där det är möjligt, förtydliga och komplettera de förvaltningsövergripande styrdokumenterna i delar där de inte ger tillräckligt stöd.
- Säkerställa att barnsamtal sker vid förhandsbedömning om det är lämpligt utifrån barnets ålder och mognad, även vid hög arbetsbelastning och vid mindre allvarliga uppgifter i anmälan.

- Analysera skillnaderna mellan andel inledda utredningar i socialtjänstområdena för att säkerställa att det sker en likvärdig bedömning av orosanmälningar i staden.
- Säkerställa att placeringstiden i jourhem inte överstiger sex månader, om det inte finns särskilda skäl.
- Säkerställa att barnavårdsutredningar och uppföljning av insatser sker enligt bestämmelser och styrdokument samt med tillräcklig kvalitet.
- Säkerställa att samtliga barnavårdsutredningar avslutas inom lagstadgad tid.
- Säkerställa att barnsamtal sker i tillräcklig omfattning vid utredning och uppföljning av insatser, utifrån barnets ålder och mognad.
- Säkerställa att samtliga socialsekreterare som arbetar med utredning och uppföljning av insatser inom barn och unga känner till och använder utbudet av interna insatser i staden.
- Tydliggöra och förbättra samverkan i individärenden med funktionsstödsnämnden och med Region Skåne avseende barn- och ungdomspsykiatri (BUP) samt med Barnkliniken gällande väntetider för hälsoundersökning i samband med placering.
- Säkerställa att det sker en tillräcklig uppföljning av verksamheten. I detta ingår att i större omfattning följa upp verksamhetens kvalitet samt säkerställa att vidtagna åtgärder ger avsedd effekt.
- Säkerställa att samtliga avvikelser inom myndighetsutövning barn och unga rapporteras.

2. Granskningens utgångspunkter

2.1 Inledning

Alla barn har rätt till en trygg uppväxt. När vårdnadshavare inte fullt ut kan ta ansvar för sina barn behöver samhället stödja och skydda barn som annars riskerar en ogynnsam utveckling.¹

Socialtjänsten ska ta ställning till om barn och föräldrar de får kontakt med behöver stöd eller skydd. Utgångspunkten för kontakten är en anmälan om oro för att barnet far illa eller en ansökan om bistånd. I en utredning ska socialtjänsten, tillsammans med barn och föräldrar, klargöra barnets situation och komma fram till om det finns behov av insatser från socialtjänsten. Utredningen kan handla dels om barnets hemmiljö eller situation i övrigt, dels om barnets eller ungdomens beteende. Samverkan med andra professionella kring familjen är en viktig del av utredningen.²

I arbetsmarknads- och socialnämndens årsanalys 2019 framkom att antal orosanmälningar för barn och unga ökat under flera års tid. Under 2019 var ökningen 14 procentenheter jämfört med 2018. Sammanlagt inkom 15 750 orosanmälningar under 2019. Det ökade antalet anmälningar ledde till 13 procentenheter fler utredningar, totalt 8 966 utredningar under 2019.

Utifrån genomförd riskanalys har de förtroendevalda revisorerna beslutat att under 2020 granska arbetsmarknads- och socialnämndens arbete med barn som far illa, eller riskerar att fara illa, i Malmö stad.

2.2 Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att bedöma om arbetsmarknads- och socialnämnden har en tillräcklig styrning och uppföljning samt ett fungerande arbete med orosanmälningar, barnavårdsutredningar och uppföljning av insatser för barn som far illa, eller riskerar att fara illa. Med fungerande arbete menas exempelvis att arbetet är likvärdigt, att barnet är delaktigt, att det finns en god samverkan och att tidsgränser hålls. Syftet har brutits ned i följande revisionsfrågor:

- Finns det en tillräcklig styrning av arbetet med barn som far illa i form av processer och rutiner?
- Finns det ett fungerande arbete med bedömning av orosanmälningar?
- Finns det ett fungerande arbete med barnavårdsutredningar och uppföljning av insatser?
- Finns det en fungerande samverkan, dels inom förvaltningen, dels med viktiga externa aktörer som andra förvaltningar, polis och Region Skåne?

¹ *Utreda barn och unga – handbok för socialtjänstens arbete enligt socialtjänstlagen*, s. 3

² www.kunskapsguiden.se

- Finns det en tillräcklig uppföljning av verksamheten där åtgärder sätts in vid konstaterade brister?

2.3 Revisionskriterier

- 6 kap. 6 § kommunallagen (2017:725)
- 2 kap. 7 §, 3 kap. 3 a §, 5 kap. 1 a §, 6 kap. 6 § och 11 kap. 1–2 §, 3 a §, 5 § och 10 § socialtjänstlagen (2001:453), SoL
- Lag (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter (Barnkonventionen)
- 4 kap. 2–4 § och 5–7 § Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2011:9) om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete
- 4 kap 9 § Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2014:5) om dokumentation i verksamhet som bedrivs med stöd av SoL, LVU, LVM och LSS
- Socialstyrelsens allmänna råd (SOSFS 2014:6) om handläggning av ärenden som gäller barn och unga
- Malmö stads budget 2020, beslutad av Kommunfullmäktige 2019-11-20
- Reglemente för arbetsmarknads- och socialnämnden, beslutad av Kommunfullmäktige 2017-04-27
- Arbetsmarknads- och socialförvaltningens riktlinjer för stöd, myndighetsutövning och insatser till barn och unga, beslutade av nämnden 2017-11-28
- Kärnprocess barn- och ungdomsvård ASF

En beskrivning av revisionskriterierna återfinns i bilaga 1.

2.4 Metod

Granskningen har genomförts under perioden juni till december 2020. För att svara på granskningens syfte och revisionsfrågor har intervjuer och dokumentstudier genomförts.

Intervjuer har skett med nämndens presidium, avdelningschef, enhetschefer, sektionschefer, förste socialsekreterare, socialsekreterare, personal som arbetar med insatser samt personal från centrala förvaltningen. Sammantaget har cirka 90 personer intervjuats i granskningen.

Förvaltningen har gjort en faktagranskning av rapporten.

2.5 Avgränsningar

Granskningen har avgränsats till en översikt av socialtjänstens arbete med myndighetsutövning, med fokus på yngre barn cirka 0–12 år.

Granskningen avser inte arbete med familjehemsvård eller ensamkommande barn. Granskningen avser inte heller kostnaderna för verksamheten.

Gällande samverkan avgränsas granskningen till verksamhetens syn på samverkan, externa aktörers syn på samverkan omfattas inte.

3. Bakgrund

3.1 Reglemente

Av 1 § i *Arbetsmarknads- och socialnämndens reglemente* framgår följande avseende nämndens ansvar:

Arbetsmarknads- och socialnämnden utgör som socialnämnd det yttersta skydds nätet för människor inom nämndens målgrupp som vistas i Malmö stad.

Nämndens verksamhet som socialnämnd fokuserar särskilt på barn och unga, människor med missbruk, brottsoffer och andra människor i utsatthet.

Under arbetsmarknads- och socialnämnden samlas kunskap och kompetens kring dessa målgrupper samt i arbetsmarknadsfrågor.

Nämndens verksamhet ska präglas av likvärdighet i tillgången till stöd och hjälp för nämndens målgrupper samt god service.

Nämnden ska beakta ett barnrätts-, jämställdhets- och antidiskrimineringsperspektiv.

3.2 Organisation

En ny organisation trädde i kraft den 1 juli 2020, med följande verksamhetsområden:

- Ekonomiskt bistånd, arbetsmarknadsfrågor och bistånd till boende
- Boende, etablering, tillståndsenhet och överförmyndare
- Övrigt bistånd för barn, unga och vuxna, både myndighetsutövning och insatser

I förvaltningen arbetar cirka 470 medarbetare med myndighetsutövning inom barn och unga, inklusive enhets- och sektionschefer.

3.3 Statistik

I nämndens delårsrapport 2020 framkommer att nämnden identifierat en väsentlig avvikelse som rör myndighetsutövning inom barn och unga. Avvikelsen handlar om att antalet orosanmälningar som berör barn och unga har fortsatt att öka under 2020, på ett sätt som inte överensstämmer med befolkningsutvecklingen för målgruppen.

Enligt delårsrapporten 2020 har antalet orosanmälningar ökat med tio procentenheter under perioden januari till augusti jämfört med samma period 2019. Polisen står för nästan hälften av ökningen, även anmälningar med anledning av egen iakttagelse inom förvaltningen ökar. I delårsrapporten framkommer även att det ökade antalet anmälningar har lett till fler utredningar och fler beviljade insatser. Nämnden bedömer att det är en positiv utveckling att socialtjänsten får in fler orosanmälningar så att fler barn och

unga kan få stöd och hjälp.

Under 2020, till och med oktober, har 15 854 ärenden aktualiserats gällande barn och unga, exklusive ensamkommande barn. De vanligaste orsakerna till att barn och unga aktualiseras inom socialtjänsten är eventuellt bristande omsorg om barn, hot/våld i familjen samt eventuellt missbruk hos vårdnadshavare. Till och med oktober 2020 har det inletts 9 091 utredningar för barn och unga, exklusive ensamkommande barn.³

4. Resultat av granskningen

I detta avsnitt redovisas resultatet av granskningen. Avsnittet är uppdelat utifrån revisionsfrågorna. Under varje revisionsfråga redovisas först bedömningar och eventuella rekommendationer. Därefter följer en redogörelse av iakttagelser, det vill säga de intervjusvar och dokumentstudier som ligger till grund för bedömningar och rekommendationer.

En viss beskrivning av revisionskriterier finns i bedömningarna under respektive revisionsfråga. En mer utförlig beskrivning av de revisionskriterier som används i rapporten finns i bilaga 1.

4.1 Processer och rutiner

Finns det en tillräcklig styrning av arbetet med barn som far illa i form av processer och rutiner?

4.1.1 Bedömning

Bedömningen är att det i huvudsak finns en tillräcklig styrning i form av processer och rutiner, men att dessa bör förtydligas och kompletteras i vissa delar.

Enligt Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd ska den som bedriver socialtjänst identifiera, beskriva och fastställa de processer och rutiner som behövs för att säkra verksamhetens kvalitet.⁴

Granskningen visar att det finns förvaltningsövergripande processer och rutiner som rör myndighetsutövning inom barn och unga. Granskningen visar vidare att dessa processer och rutiner sammantaget ger ett bra stöd i arbetet men att förtydligande och/eller komplettering efterfrågas i vissa delar, exempelvis för ärenden där det förekommer uppgifter om våld.

³ Källa: QlickView

⁴ 4 kap. 2 § *Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2011:9) om ledningsystem för systematiskt kvalitetsarbete*

Av nämndens reglemente framgår att nämndens verksamhet ska präglas av likvärdighet i tillgången till stöd och hjälp för nämndens målgrupper.⁵ Arbetsmarknads- och socialnämnden har fattat beslut om riktlinjer där det framgår att det ska finnas enhetliga processer för ärenden som rör barn och unga.⁶

Granskningen visar att det finns områdesspecifika rutiner i samtliga socialtjänstområden. Att det finns områdesspecifika rutiner innebär risk för att arbetet med myndighetsutövning inom barn och unga inte bedrivs likvärdigt i staden. Verksamheten bör eftersträva så få områdesspecifika rutiner som möjligt. Där det är möjligt bör de områdesspecifika rutinerna sammanfogas med de förvaltningsövergripande styrdokumenterna och publiceras på KomIn. En sådan översyn har redan påbörjats av förvaltningen i samband med organisationsförändringen.

Nämnden rekommenderas att:

- Färdigställa den pågående översynen av områdesspecifika styrdokument samt, där det är möjligt, förtydliga och komplettera de förvaltningsövergripande styrdokumenterna i delar där de inte ger tillräckligt stöd.

4.1.2 Iakttagelser som ligger till grund för bedömning och rekommendation

Förvaltningsövergripande styrdokument

Socialtjänstens arbete med myndighetsutövning inom barn och unga styrs av ett antal lagar och förordningar som på olika sätt anger ramarna för arbetet. Utöver lagar och förordningar finns även Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd som beskriver hur arbetet ska bedrivas i praktiken. Arbetet styrs även av BBIC (barns behov i centrum) som är en struktur för handläggning, genomförande och uppföljning av myndighetsutövning inom barn och unga som Socialstyrelsen tagit fram.

I november 2017 fattade nämnden beslut om *Arbetsmarknads- och socialförvaltningens riktlinjer för stöd, myndighetsutövning och insatser till barn och unga*. Syftet med riktlinjerna är att förtydliga tillämpningen av lagar och andra dokument som reglerar stadens arbete med barn och unga som riskerar att fara illa, eller som har behov av stöd och insatser från socialtjänsten. I riktlinjerna anges att de ska utgöra ett ramverk för hur arbetet ska bedrivas effektivt och med kvalitet samt säkerställa att likställighet råder i socialtjänstens olika delar. Det anges även att riktlinjerna ska säkerställa att det enskilda barnets behov blir uppmärksammat, och att barnet får insatser baserat på individuella behov. Riktlinjerna har reviderats på nämndens sammanträde i november 2020, förändringarna träder i kraft den 1 december 2020. De reviderade

⁵ *Arbetsmarknads- och socialnämndens reglemente*

⁶ *Arbetsmarknads- och socialförvaltningens riktlinjer för stöd, myndighetsutövning och insatser till barn och unga*

riktlinjerna har inte utgjort underlag i denna granskning eftersom tidigare riktlinjer varit gällande under perioden för genomförandet av granskningen.

Vidare finns *Kärnprocess barn- och ungdomsvård ASF* som består av ett antal delprocesser och skriftliga rutiner för hantering av ansökan/anmälan, utredning, vård enligt LVU, utformning och uppföljning av uppdrag till utförare samt familjehemsvård. Kärnprocessen med dess dokument ska ses som ett komplement till nämndens riktlinjer. Det är avdelningscheferna inom verksamhetsområdet som ansvarar för kärnprocessen.

Majoriteten av de intervjuade cheferna och förste socialsekreterarna uppger att nämndens riktlinjer och kärnprocessen används i arbetet. Flera av de intervjuade socialsekreterarna uppger att de inte känner till innehållet i riktlinjerna. Däremot uppger majoriteten av de intervjuade socialsekreterarna att de använder, och arbetar efter, kärnprocessen.

Flera av de intervjuade uppger att kärnprocessen sammantaget ger ett bra stöd i arbetet, men att den borde förtydligas och kompletteras i vissa delar. Exempelvis uppger flera intervjuade socialsekreterare att de önskar förtydligande och/eller komplettering av kärnprocessen för ärenden där det förekommer uppgifter om våld. Det handlar till exempel om hur länge en skyddsbedömning gäller, agerande vid väntetid på förhör och huruvida utredning ska inledas på syskon när ett barn berättar om våld. Andra exempel på önskade förtydliganden/kompletteringar är om polisanmälan ska göras direkt eller om det går att avvakta, deltagande vid förhör, agerande om ett barn tar tillbaka uppgifter om våld samt innehåll i träff med barn i samband med förhör.

Flera intervjuade uppger även att de önskar förtydligande och/eller komplettering av kärnprocessen i andra delar, exempelvis för dokumentation vid förlängning och avslut av insats, arbete med genomförandeplan, arbete med jourhemsplacering samt checklistor för LVU och placering. Socialsekreterare som arbetar på det socialtjänstområde som har ansvar för ärenden som rör papperslösa personer i staden, efterfrågar även rutiner som rör dessa ärenden.

Förvaltningsövergripande styrdokument som rör myndighetsutövning inom barn och unga finns publicerade på stadens intranät, KomIn.

Områdesspecifika styrdokument

För delar där de förvaltningsövergripande styrdokumenterna är otydliga eller saknas finns det, enligt intervjuade chefer och socialsekreterare, ofta områdesspecifika (lokala) styrdokument. Det finns områdesspecifika rutiner för arbete med myndighetsutövning inom barn och unga i samtliga socialtjänstområden.

Några av de intervjuade uppger att det är svårt att veta vart man ska leta efter stöd i handläggningen eftersom rutiner finns både på KomIn och i digitala mappar som är specifika för socialtjänstområdet.

I samband med organisationsförändringen av förvaltningen i juli 2020 inleddes ett arbete med att se över de områdesspecifika styrdokumenterna inom myndighetsövning barn och unga. Där det är möjligt ska de områdesspecifika styrdokumenterna sammanfogas med de förvaltningsövergripande styrdokumenterna. Arbetet är pågående och beräknas bli klart under 2021.

4.2 Orosanmälningar

Finns det ett fungerande arbete med bedömning av orosanmälningar?

4.2.1 Bedömning

Bedömningen är att det i huvudsak finns ett fungerande arbete med bedömning av orosanmälningar, men att det finns variationer avseende arbetets kvalitet och barns delaktighet.

Enligt socialtjänstlagen ska socialtjänsten genast göra en bedömning av om barnet eller den unge är i behov av omedelbart skydd när det inkommer en orosanmälan. Beslut att inleda eller inte inleda utredning ska, om det inte finns synnerliga skäl, fattas inom fjorton dagar efter det att anmälan har kommit in.⁷ Granskningen visar att tidsgränser för omedelbar skyddsbedömning och förhandsbedömning i huvudsak nås men att kvaliteten varierar, exempelvis genom att bedömningarna inte görs tillräckligt individuella eller att de skriftliga underlagen är otydliga.

I socialtjänstlagen anges att ett barn ska få relevant information när en åtgärd rör ett barn. Ett barn ska även ges möjlighet att framföra sina åsikter i frågor som rör barnet.⁸ Barns rätt till delaktighet regleras även i barnkonventionen.⁹ I *Kärnprocess barn- och ungdomsvård ASF* framgår att enskilt samtal med barn i samband med förhandsbedömning ska ske med hänsyn till barnets ålder och mognad. Granskningen visar att barnsamtal sker vid förhandsbedömning, men kan prioriteras bort vid hög arbetsbelastning om det förekommer mindre allvarliga uppgifter i anmälan. Vidare visar granskningen att barns delaktighet vid förhandsbedömning påverkas negativt av coronapandemin eftersom det sker färre fysiska möten.

Granskningen visar även att andel anmälningar som leder till utredning skiljer sig mellan socialtjänstområdena. Att andel inledda utredningar skiljer sig mellan socialtjänstområdena innebär risk för att arbetet med bedömning av orosanmälningar inte bedrivs likvärdigt i staden.

⁷ 11 kap. 1a § socialtjänstlagen

⁸ 11 kap. 10 § socialtjänstlagen

⁹ Artikel 12 Lag om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter

Nämnden rekommenderas att:

- Säkerställa att barnsamtal sker vid förhandsbedömning om det är lämpligt utifrån barnets ålder och mognad, även vid hög arbetsbelastning och vid mindre allvarliga uppgifter i anmälan.
- Analysera skillnaderna mellan andel inledda utredningar i socialtjänstområdena för att säkerställa att det sker en likvärdig bedömning av orosanmälningar i staden.

4.2.2 Iakttagelser som ligger till grund för bedömning och rekommendationer

Personal

I varje socialtjänstområde finns så kallade mottag, med personal som arbetar med att ta emot och hantera ansökningar och orosanmälningar för barn och unga.

Intervjuade chefer och socialsekreterare uppger att grundkompetensen och erfarenheten hos socialsekreterare som arbetar i mottagen generellt är god. Samtidigt efterfrågar flera av de intervjuade fördjupad fortbildning, exempelvis gällande barnsamtal, barnmisshandel, missbruk, psykisk ohälsa, barn med diagnoser och hedersproblematik.

Socialsekreterarna från mottagen i staden träffas cirka en gång per termin. Under 2020 har träffarna pausats med anledning av coronapandemin. Majoriteten av de intervjuade från mottagen uppger att de önskar tätare intervall mellan träffarna, bland annat för att kunna gå mer på djupet i diskussioner som rör bedömningar och beslut.

Skyddsbedömning

En skyddsbedömning är en bedömning av barnets eller den unges behov av omedelbart skydd som ska göras när det har kommit in en orosanmälan.¹⁰

Intervjuade chefer och socialsekreterare uppger att tidsgräns för skyddsbedömning nås, det vill säga den görs samma dag, eller senast dagen efter, en orosanmälan inkommer. Det sker ingen förvaltningsövergripande mätning av tidsgräns för skyddsbedömningar, men på några socialtjänstområden görs sådan mätning lokalt genom egenkontroll av verksamheten.

I intervjuer med socialsekreterare framkommer att skyddsbedömningarna varierar i kvalitet, exempelvis genom att de inte görs tillräckligt individuella eller att de skriftliga bedömningarna är otydliga. Några intervjuade uppger att det är otydligt hur länge en skyddsbedömning gäller samt att arbete med skyddsbedömning är otydligt vid väntetid på förhör vid misstänkt barnmisshandel.

¹⁰ *Utreda barn och unga – Handbok för socialtjänstens arbete enligt socialtjänstlagen s. 63*

Det finns områdesspecifika rutiner gällande ansvar för hantering av orosanmälningar i pågående ärenden. I vissa socialtjänstområden hanteras de av mottaget och i andra av utredande socialsekreterare. Merparten av de intervjuade uppger att uppdelningen är tydlig. Några av de intervjuade anser att uppdelningen är otydlig samt att det finns risk för att orosanmälningar inte hanteras korrekt när de går direkt till utredande socialsekreterare, exempelvis att skyddsbedömning inte görs tillräckligt snabbt.

Förhandsbedömning

En förhandsbedömning är en bedömning av om en barnavårdsutredning ska inledas eller inte.¹¹

Merparten av de intervjuade cheferna och socialsekreterarna uppger att tidsgräns för förhandsbedömning nås för de flesta ärenden, det vill säga den görs inom fjorton dagar. I ärenden där det sker förseningar handlar det, enligt de intervjuade, oftast om förseningar av dokumentation, det vill säga förhandsbedömning har skett men inte blivit nedtecknad i tid. Det sker ingen förvaltningsövergripande mätning av tidsgräns för förhandsbedömningar, men på några socialtjänstområden görs sådan mätning lokalt genom egenkontroll av verksamheten.

Några intervjuade socialsekreterare som arbetar med utredning och uppföljning av insatser uppger att orsak till att utredning inleds ibland är otydligt i den skriftliga bedömningen. Intervjuade från ett socialtjänstområde uppger att det tidigare under året förekom att anmälningar gick direkt till utredning utan förhandsbedömning, med anledning av hög arbetsbelastning.

Andel anmälningar som leder till utredning skiljer sig mellan socialtjänstområdena. Under 2020, till och med oktober, var skillnaden från som lägst 52 procent andel inledda utredningar i ett socialtjänstområde, till som högst knappt 70 procent i ett annat (exklusive ensamkommande barn).¹² Det har inte gjorts någon analys av orsakerna till variationerna och kan enligt de intervjuade bero på faktorer i omgivningen, liksom skillnader i bedömningar och beslut, mellan socialtjänstområdena.

Av intervjuer framkommer att vissa mottag i staden arbetar mer förebyggande än andra, exempelvis genom att besöka verksamheter där personal har anmälningsskyldighet för att informera om socialtjänstens arbete. Några intervjuade uppger att de har liten eller ingen möjlighet att arbeta förebyggande med anledning av hög arbetsbelastning.

¹¹ *Utreda barn och unga – Handbok för socialtjänstens arbete enligt socialtjänstlagen* s. 54

¹² Källa: QlickView

Barns delaktighet

Merparten av de intervjuade uppger att barnsamtal sker vid förhandsbedömning om det är lämpligt. Samtidigt uppger flera att barnsamtal kan prioriteras bort om arbetsbelastningen är hög, och om det förekommer mindre allvarliga uppgifter i anmälan. Flera av de intervjuade uppger att barns delaktighet vid förhandsbedömning påverkas negativt av coronapandemin eftersom det sker färre fysiska möten, det gäller främst yngre barn där egen kontakt via telefon eller digitalt inte är möjlig.

De intervjuade uppger att det finns ett förvaltningsövergripande arbete som rör barnrätt och barns delaktighet, bland annat finns så kallade ”barnrättsombud” på samtliga socialtjänstområden. Enligt de intervjuade har socialtjänstområdena kommit olika långt i arbete som rör barns delaktighet i mottagen. Exempelvis har några socialtjänstområden arbetat med kallelsens utformning för att öka barns delaktighet och på några socialtjänstområden, men inte alla, sker mätning och aggregerad uppföljning av antal barnsamtal i mottagen.

4.3 Utredning och uppföljning av insatser

Finns det ett fungerande arbete med barnavårdsutredningar och uppföljning av insatser?

4.3.1 Bedömning

Bedömningen är att det inte finns ett helt fungerande arbete med barnavårdsutredningar och uppföljning av insatser, då det finns brister avseende efterlevnad av lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen visar att det förekommer mycket långa placeringstider i jourhem, vissa över ett år, trots att den lagstadgade placeringstiden i jourhem inte får överstiga sex månader om det inte finns särskilda skäl.¹³ Granskningen visar även att det finns brister som rör kvaliteten vid jourhemsplaceringar. Granskningen visar att nämnden vidtagit åtgärder som rör långa jourhemsplaceringar i samband med intern kontroll 2019, samt att området granskas inom ramen för intern kontroll 2020.

Socialtjänstlagen reglerar bland annat handläggning av utredning och uppföljning av insatser. Bland annat anges att utredning ska påbörjas utan dröjsmål, att utredningen ska dokumenteras och att barn ska få relevant information om en åtgärd rör barnet.¹⁴ I Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd framgår att åtgärder som vidtas vid handläggning eller vid genomfö-

¹³ 6 kap. 6 § socialtjänstlagen

¹⁴ 11 kap. 1 §, 5 § och 10 § socialtjänstlagen

rande eller uppföljning av insats fortlöpande och utan dröjsmål ska dokumenteras i journalen.¹⁵ Vidare anges att en utredning bör inledas med att planera hur den är tänkt att bedrivas.¹⁶

Granskningen visar att utredning och uppföljning av insatser inte alltid sker enligt bestämmelser eller styrdokument, eller enligt vad socialsekreterarna bedömer är lämpligt. Flera intervjuade kopplar samman bristerna med hög arbetsbelastning. Det kan exempelvis handla om att utredningen inte kommer igång direkt, att planering av utredningen inte genomförs eller att journalanteckningar inte förs in löpande i den enskildes akt. Det kan även handla om att socialsekreterarna undviker att kalla till SIP-möte¹⁷, att det sker färre antal möten med familjen än vad som bedöms lämpligt, att socialsekreterarna inte hinner motivera till insats eller att uppföljning av interna insatser inte sker i tillräcklig omfattning.

Granskningen visar även att det finns brister som rör barns delaktighet. Barns rätt till delaktighet regleras bland annat av barnkonventionen och socialtjänstlagen.¹⁸ Det sker barnsamtal i utredning och uppföljning av insatser men inte alltid enligt styrdokument,¹⁹ eller i den omfattning som bedöms lämpligt. Flera intervjuade kopplar samman bristerna med hög arbetsbelastning. Vidare visar granskningen att barns delaktighet vid utredning och uppföljning av insatser påverkas negativt av coronapandemin eftersom det sker färre fysiska möten. Den så kallade barnenkäten, som ska delas ut till alla barn efter avslutad utredning,²⁰ har inte använts på samtliga socialtjänstområden. Ett arbete pågår med att ta fram en digital barnenkät som ska implementeras på samtliga socialtjänstområden.

Granskningen visar även att barnvårdsutredningar inte alltid avslutas inom lagstadgad tid.²¹ Under första halvåret 2020 överskreds den lagstadgade utredningstiden i cirka varannan utredning.

Av nämndens reglemente framgår att nämndens verksamhet ska präglas av likvärdighet i tillgången till stöd och hjälp för nämndens målgrupper.²² Enligt nämndens riktlinjer ska alla barn och unga som har behov av det ha

¹⁵ Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2014:5) om dokumentation i verksamhet som bedrivs med stöd av SoL, LVU, LVM och LSS

¹⁶ Socialstyrelsens allmänna råd (SOSFS 2014:6) om handläggning av ärenden som gäller barn och unga

¹⁷ Samordnad individuell plan (SIP) ska enligt 2 kap. 7 § socialtjänstlagen upprättas när den enskilde har behov av insatser både från socialtjänsten och från hälso- och sjukvården

¹⁸ Artikel 12 Lag om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter, 11 kap. 10 § socialtjänstlagen

¹⁹ Kärnprocess Barn- och ungdomsvård ASF - Utforma och följa upp uppdrag till utförare öppenvårdsinsats

²⁰ Arbetsmarknads- och socialförvaltningens riktlinjer för stöd, myndighetsutövning och insatser till barn och unga

²¹ 11 kap. 2 § socialtjänstlagen

²² Arbetsmarknads- och socialnämndens reglemente

likvärdig tillgång till arbetsmarknads- och socialförvaltningens insatser.²³ Granskningen visar att socialsekreterarna inte känner till hela utbudet av interna insatser i staden. Brister som rör kännedom om interna insatser kan bland annat innebära risk för att familjer inte erbjuds likvärdiga insatser i staden och ökade kostnader. Granskningen visar även att den interna öppenvårdens utbud av insatser inte fullt ut täcker behoven hos de barn och föräldrar som utreds. Det pågår en översyn som rör utbudet av interna insatser i förvaltningen.

Granskningen visar även att det finns skillnader mellan socialtjänstområdena som rör likvärdighet i bedömningar och beslut. Det pågår ett arbete med att öka likvärdigheten mellan socialtjänstområdena, exempelvis genom översyn av standardiserade bedömningsmetoder. Den nya organisationen förväntas också bidra till ökad likvärdighet för bland annat arbetet med myndighetsutövning inom barn och unga.

Granskningen visar vidare att det är en hög personalomsättning bland socialsekreterare som arbetar med utredning och uppföljning av insatser. Den höga personalomsättningen innebär bland annat brister i kontinuitet för barn och föräldrar som har kontakt med socialtjänsten, samt bristande erfarenhet av yrket på generell nivå. I nämndens riktlinjer anges att barn och unga så långt som möjligt ska ha kontakt med samma person under tiden barnet genomgår utredning och/eller får en insats.²⁴ I socialtjänstlagen anges att socialnämnden ansvarar för att handläggare som utför arbetsuppgifter inom myndighetsutövning barn och unga har tillräcklig erfarenhet för uppgiften.²⁵ Granskningen visar även att all personal inte känner sig trygga och säkra i sitt arbete. Granskningen visar att det sker åtgärder för att höja kompetensen och minska personalomsättningen.

Nämnden rekommenderas att:

- Säkerställa att placeringstiden i jourhem inte överstiger sex månader, om det inte finns särskilda skäl.
- Säkerställa att barnavårdsutredningar och uppföljning av insatser sker enligt bestämmelser och styrdokument samt med tillräcklig kvalitet.
- Säkerställa att samtliga barnavårdsutredningar avslutas inom lagstadgad tid.
- Säkerställa att barnsamtal sker i tillräcklig omfattning vid utredning och uppföljning av insatser, utifrån barnets ålder och mognad.

²³ *Arbetsmarknads- och socialförvaltningens riktlinjer för stöd, myndighetsutövning och insatser till barn och unga*

²⁴ *Arbetsmarknads- och socialförvaltningens riktlinjer för stöd, myndighetsutövning och insatser till barn och unga*

²⁵ 3 kap. 3 a § socialtjänstlagen

- Säkerställa att samtliga socialsekreterare som arbetar med utredning och uppföljning av insatser inom barn och unga känner till och använder utbudet av interna insatser i staden.

4.3.2 Iakttagelser som ligger till grund för bedömning och rekommendationer

Personal

I varje socialtjänstområde finns sektioner med personal som arbetar med utredning och uppföljning av insatser för barn och unga.

Kompetens

Flera intervjuade chefer och socialsekreterare uppger att det finns en god grundkompetens hos socialsekreterare som arbetar med utredning och uppföljning av insatser, men att hög personalomsättning bidrar till att det sammantaget finns en bristande erfarenhet av yrket på generell nivå. Flera intervjuade påtalar att det är viktigt med erfaren personal då ärenden som rör barn som far illa ofta är komplexa och innebär svåra bedömningar. I tjänsteskrivelse från oktober 2019 avseende uppdrag från Kommunstyrelsen om att minska personalomsättning för socialsekreterare (se nedan under *Personalomsättning*) framgår att 25 procent av socialsekreterarna inom barn och unga är yngre än 30 år. I tjänsteskrivelsen anges vidare att kompetensnivån är individuell och inte automatiskt hänger ihop med ålder, men kan generellt antas öka i takt med att medarbetaren får erfarenhet och vana i sitt yrke.

Av nämndens *Kompetensförsörjningsrapport 2019* (se nedan under *Personalomsättning*) framgår att det kvalitativa kompetensgapet är som störst inom kategorin socialsekreterare myndighet barn och unga där det finns behov att förflytta kompetens från viss nivå, till hög- och mycket hög nivå. Några intervjuade förste socialsekreterare anser att ett generellt kompetenslyft behövs för socialsekreterare som arbetar med ärenden som rör små barn, exempelvis kring små barns utveckling och anknytningsteori. De uppger att viss personal har fått sådan utbildning men att den behövs till samtliga socialsekreterare som arbetar med små barn. Intervjuade förste socialsekreterare påtalar även att det krävs fördjupning gällande att använda den egna kompetensen i utredningsarbetet, exempelvis genom observationer som används vid bedömning och beslut.

Flera intervjuade uppger att det sker en god introduktion i arbetet då det dels finns ett centralt introduktionsprogram, dels lokal introduktion på respektive socialtjänstområde. Flera intervjuade efterfrågar samtidigt fördjupad fortbildning, utöver introduktionen, exempelvis gällande barnsamtal, föräldrar och barn med kognitiv funktionsnedsättning, sexuella övergrepp, missbruk, psykisk ohälsa samt förhållningssätt vid konflikt mellan föräldrar.

Personalomsättning

Under de senaste åren har det varit en hög personalomsättning bland socialsekreterare som arbetar med barn och unga i förvaltningen. Enligt nämndens årsanalys 2019 var personalomsättningen för socialsekreterare inom barn och unga 12,4 procent under 2019. Under första halvåret 2020 var motsvarande siffra 6,2 procent. I statistiken görs ingen uppdelning mellan socialsekreterare som arbetar i mottag och socialsekreterare som arbetar

med utredning och uppföljning av insatser, men enligt de intervjuade är personalomsättningen högre bland socialsekreterare som arbetar med utredning och uppföljning jämfört med de som arbetar i mottag.

Med anledning av vad som framkom i personalredovisningen 2018 gav kommunstyrelsen nämnden i uppdrag att återkomma med en åtgärdsplan för att minska personalomsättningen, särskilt för socialsekreterare. I oktober 2019 överlämnade nämnden *Kompetensförsörjningsplan ASF 2019 - 2023* till Kommunstyrelsen då nämnden bedömde att den motsvarade den åtgärdsplan som efterfrågades. I nämndens *Kompetensförsörjningsrapport 2019*, som antogs i december 2019, finns aktiviteter med syfte att höja kompetensen och minska personalomsättningen, exempelvis ta fram en kompetensutvecklingsstrategi för erfarna medarbetare, kartlägga varför medarbetare väljer att avsluta sin anställning samt arbete med lön för nyanställd och erfaren personal.

Den höga personalomsättningen leder enligt de intervjuade bland annat till brister i kontinuitet för barn och föräldrar som har kontakt med socialtjänsten. Enligt intervjuade chefer och socialsekreterare tvingas många barn och föräldrar att byta socialsekreterare vid återkommande tillfällen. Det kan, enligt de intervjuade, bland annat leda till otrygghet för familjen som inte alltid vill, eller orkar, berätta sin historia på nytt, vilket i sin tur kan innebära att barns behov och situation inte uppmärksammas. De intervjuade uppger att täta byten av socialsekreterare i förlängningen leder till en försämrad kvalitet i arbetet med utredning och uppföljning av insatser.

Intervjuade förste socialsekreterare uppger att socialsekreterare som arbetat med utredning och uppföljning av insatser i något år anses erfarna och förväntas ta ett högre ansvar, både för svåra ärenden och för stöd till nyanställda. Det leder, enligt de intervjuade, i sin tur till en negativ spiral med ökad arbetsbelastning, vilket i sin tur kan leda till ökad personalomsättning.

Intervjuade socialsekreterare från några socialtjänstområden uppger att de inte alltid känner sig trygga och säkra i sitt arbete. Exempelvis uppger socialsekreterare från ett socialtjänstområde att lokalerna är utformade så att de under sin rast möter klienter, vilket enligt de intervjuade inte är en säker arbetsmiljö. Intervjuade från samma socialtjänstområde berättar även om mycket allvarliga händelser, där sprängningar och bränder skett i anslutning till socialtjänstkontoret. Flera intervjuade efterfrågar fler konkreta rutiner som rör personalens säkerhet, exempelvis för hur de ska agera om någon tar fram ett vapen. Flera intervjuade chefer och socialsekreterare lyfter problematik om att fullständiga personuppgifter måste anges vid en polisanmälan, vilket kan vara ett hinder för att upprätta en polisanmälan i samband med en hotfull situation.

Utredning och uppföljning av insatser

En barnavårdsutredning syftar till att klarlägga barnets situation och behov, och föreslå insatser när det finns behov av det. Utredningsprocessen handlar bland annat om att planera utredningen, inhämta uppgifter, bedöma behov och sammanställa beslutsunderlag. För att säkerställa att en eventuell

insats är av god kvalitet och ger rätt hjälp behöver socialtjänsten regelbundet följa upp insatsen tillsammans med barn, vårdnadshavare och den som utför insatsen.²⁶

Hög arbetsbelastning

En övervägande majoritet av de intervjuade som arbetar med utredning och uppföljning av insatser uppger att det är en hög arbetsbelastning som påverkar kvaliteten i arbetet negativt. Merparten av de intervjuade socialsekreterarna som arbetar med utredning och uppföljning av insatser uppger att det är vanligt att de inte hinner utreda eller följa upp insatser enligt samtliga bestämmelser och styrdokument, eller enligt vad de bedömer är lämpligt. De uppger vidare att de ofta behöver göra oönskade prioriteringar mellan arbetsuppgifter och ärenden. Intervjuade från några socialtjänstområden uppger att arbetet till stor del handlar om att ”släcka bränder” där allvarliga ärenden måste prioriteras framför andra, exempelvis ärenden med inslag av våld eller missbruk.

För ett socialtjänstområde har nämnden i juli 2020 fått ett föreläggande med vite från Arbetsmiljöverket med anledning av ohälsosam arbetsbelastning inom utredning och uppföljning av insatser för barn och unga. Nämnden har lämnat ett yttrande till Arbetsmiljöverket i oktober 2020 och inväntar myndighetens svar. Med anledning av föreläggandet har det genomförts en riskbedömning, och en handlingsplan har upprättats med vidtagna och planerade åtgärder. Exempel på åtgärder är utökad bemanning, regelbundna avstämningssamtal med medarbetare och nya samarbetsformer mellan sektionschefer och förste socialsekreterare.

Utredningsarbete

De intervjuade uppger att arbete med barnavårdsutredningar är av varierande kvalitet, men som regel sker alltid samtal med barn och deras föräldrar. Vidare tas kontakt med förskola eller skola samt med andra viktiga professionella runt barnet då det är aktuellt. De uppger även att allvarliga ärenden prioriteras.

Intervjuade chefer och socialsekreterare ger flera exempel på arbetsuppgifter med barnavårdsutredningar som blir ned- eller bortprioriterade på grund av hög arbetsbelastning, exempelvis att komma igång med utredningen direkt, planering av utredningen, att löpande föra in journalanteckningar i den enskildes akt och att avsluta den skriftliga utredningen i tid. Andra exempel som ges är att antal möten med familjen blir färre än vad som hade behövts, att kalla till SIP- eller nätverksmöten, skriftlig kommunikering och att motivera till insats. Flera av de intervjuade socialsekreterarna uppger även att de hade velat lägga mer tid på att arbeta förebyggande men att detta inte hinns med i den omfattning som de bedömer att det behövs.

²⁶ www.kunskapsguiden.se

Intervjuade förste socialsekreterare uppger att kvaliteten i den skriftliga utredningen/beslutsunderlaget har förbättrats men att kvaliteten bör förbättras ytterligare. De uppger att familjer som berörs av utredningen inte alltid förstår dess innehåll. De intervjuade uppger att det är ovanligt att den skriftliga utredningen/beslutsunderlaget kommuniceras före utredningen avslutas, men att det ofta sker en muntlig genomgång med familjen.

Flera av de intervjuade som arbetar med insatser bekräftar bilden av att det finns brister som rör kvaliteten i utredningsarbetet. De uppger exempelvis att det är vanligt att det framkommer uppgifter i insatsen som borde framkommit redan i utredningen, exempelvis uppgifter om våld i hemmet. De anser även att många familjer får en insats alltför sent, trots att de i ett tidigare skede har haft kontakt med socialtjänsten. De uppger även att det inte alltid har förekommit barnsamtal i utredningen, trots att det inte funnits hinder för det. Vidare anser flera av de intervjuade som arbetar med insatser att socialsekreterarna behöver utveckla arbetet med att kommunicera utredningen, inklusive eventuellt uppdrag till utförare, så att alla i familjen förstår. De anser exempelvis att språket ofta är svårt och att det är fokus på föräldrarna snarare än barnet.

En åtgärd som förvaltningen vidtagit för att lätta på socialsekreterarnas arbetsbelastning är så kallad skrivhjälp. Det är exempelvis studenter som hjälper till att sammanställa den skriftliga utredningen för att avlasta socialsekreterarna. De intervjuade har olika uppfattning om skrivhjälp. Några anser att det är ett bra stöd i arbetet medan andra anser att kvaliteten i utredningen påverkas negativt och att de hellre vill sammanställa den skriftliga utredningen på egen hand.

Det pågår ett centralt arbete i förvaltningen som handlar om den skriftliga utredningen. Arbetet syftar till att skriva mer effektiva utredningar då socialsekreterarna lägger mycket tid på dokumentation. Majoriteten av de intervjuade är positiva till arbetet men några uppger att utvecklingsarbetet innebär risk för att den skriftliga utredningen inte kommer att hålla tillräckligt hög kvalitet.

Likvärdighet i bedömningar och beslut

Intervjuade chefer och socialsekreterare beskriver att det sker diskussioner om bedömningar och beslut inom socialtjänstområdena. Ett sätt att säkra likvärdighet i bedömningar och beslut är, enligt de intervjuade, exempelvis olika former av sektionsmöten där bedömningar och beslut diskuteras. Andra sätt att öka likvärdigheten är att det oftast arbetar två socialsekreterare i ett ärende och att beslut att inte inleda utredning är delegerat till sektionschef. Flera intervjuade uppger samtidigt att de önskar mer generella diskussioner om bedömningar och beslut för vissa typer av ärenden. De uppger även att det vore önskvärt med träffar mellan socialsekreterare och förste socialsekreterare från de olika socialtjänstområdena i staden, vilket inte sker idag.

Intervjuade chefer uppger att det pågår en översyn av att använda fler så kallade ”standardiserade bedömningsmetoder” i syfte att öka likvärdigheten

och effektivisera handläggningen. Några standardiserade bedömningsmetoder används redan, men främst för ungdomar. Att använda en standardiserad bedömningsmetod innebär att bedöma en situation, funktion eller behov med hjälp av ett vetenskapligt prövat bedömningsinstrument, som består av ett formulär med fastställda frågor och svarsalternativ, samt en manual som beskriver hur instrumentet ska användas.²⁷

Flera av de intervjuade som arbetar med insatser uppger att socialsekreterarnas bedömningar skiljer sig mellan socialtjänstområden men även mellan socialsekreterare. De uppger exempelvis att de märker skillnader mellan socialtjänstområden om det inleds utredning eller inte vid orosanmälan, om socialsekreterarna träffar familjen i samband med skyddsbedömning, vilka insatser som ges, om insatser köps in vid kö och hur mycket socialsekreterarna arbetar i ett ärende före de rättsligt prövar ett omhändertagande enligt LVU.²⁸

Utredningstider

Flera intervjuade socialsekreterare uppger att hög arbetsbelastning medför att utredningar inte alltid avslutas i tid. Under första halvåret 2020 överskreds den lagstadgade tidsgränsen på fyra månader enligt nedan:

Månad då utredning inleddes	Andel utredningar som överskridit 120 dagar (utan beslut om förlängning)
Januari	50%
Februari	50%
Mars	41%
April	46%
Maj	59%
Juni	58%

Källa: Arbetsmarknads- och socialförvaltningen

Stödfunktioner

Det skiljer sig mellan socialtjänstområdena vilken typ av stödfunktioner som finns att tillgå, exempelvis finns förste socialsekreterare, placerings-samordnare och skyddssamordnare (vid våldsärenden) på några socialtjänstområden, men inte alla. Vidare har några socialtjänstområden, men inte alla, tillgång till stödfunktion som arbetar med avtal med externa vårdgivare. Intervjuade socialsekreterare uppger att tillgång till stödfunktioner är positivt då deras specialistkompetens ger ett bra stöd i arbetet och minskar arbetsbelastningen. Stödfunktionerna är organiserade enligt den tidigare organisationen och kan därför inte användas av samtliga socialtjänstområden. Enligt förvaltningen ska en översyn av stödfunktionernas placering och roller genomföras under 2021.

²⁷ www.kunskapsguiden.se

²⁸ Lag med särskilda bestämmelser om vård av unga (1990:52), LVU

En övervägande majoritet av de intervjuade är nöjda med det juridiska stöd som finns centralt i förvaltningen. De uppger att juristerna har hög tillgänglighet och lyfter särskilt fram att det är positivt att en jurist alltid deltar vid rättsliga förhandlingar.

Uppföljning av insatser

Flera intervjuade socialsekreterare uppger att uppföljning och avslut av pågående interna insatser ofta ned- eller bortprioriteras med anledning av hög arbetsbelastning.

Enligt kärnprocessen²⁹ ska uppföljning av öppenvårdsinsatser ske en månad före beslut om insatsen löper ut, men det sker inte alltid av de interna insatserna. Flera intervjuade socialsekreterare som arbetar med utredning och uppföljning av insatser uppger att uppföljning av externt köpt vård och placeringar prioriteras, men att uppföljning av insatser i den interna öppenvården ofta ned- eller bortprioriteras med anledning av hög arbetsbelastning. Vidare uppger några av de intervjuade socialsekreterarna att arbetet med uppföljning av insatser är otydligt i vissa delar, exempelvis avseende genomförandeplaner och dokumentation vid förlängning och avslut av en insats.

Även personal som arbetar med insatser uppger att uppföljningar inte alltid genomförs i tillräcklig omfattning. Flera av de intervjuade som arbetar med insatser uppger vidare att socialsekreterarna behöver utveckla sitt arbete med att ge tydliga uppdrag och att granska dem som utför en insats. De uppger även att det ofta finns brister i planering då slussning mellan insatser är aktuellt.

Insatser

I samband med organisationsförändringen under 2020 har alla stadens interna insatser gjorts tillgängliga för samtliga socialtjänstområden. Tidigare var vissa insatser knutna till en viss socialtjänstavdelning, vilket innebar att utbudet av insatser såg olika ut beroende på vart familjer bodde/vilken socialtjänstavdelning de tillhörde. Majoriteten av de intervjuade socialsekreterarna känner inte till förändringen och uppger att de som regel inte kan använda sig av insatser som är knutna till ett visst socialtjänstområde. I vissa speciella ärenden uppger de dock att det är möjligt under förutsättning att chefer kommer överens om det. Flera intervjuade socialsekreterare uppger även att de inte känner till hela utbudet av interna insatser i staden.

Flera av de intervjuade som arbetar med insatser uppger att de märker skillnader mellan socialtjänstområdena som rör nyttjande av olika insatser. Intervjuade chefer uppger att det inte har gjorts någon analys över vad skillnaderna beror på, men att det exempelvis kan bero på skillnader i typ av ärenden, arbetsbelastning eller arbetssätt.

²⁹ Kärnprocess Barn och ungdomsvård ASF

Flera intervjuade chefer och socialsekreterare uppger att det ofta är kö till interna insatser. Den genomsnittliga kötiden varierar för olika typer av insatser. För vissa insatser har det under 2020 inte varit någon kö, medan det förekommit kötider för andra insatser. De högsta genomsnittliga kötiderna under 2020 har varit till Enebacken³⁰ hemutredning (119 dagar), Enebacken utredning (35 dagar), Kriscentrum³¹ samtalsmottagning, (39 dagar) samt Umgåsen³² (30 dagar).

Flera intervjuade påtalar att det inte är bra att sätta en familj på kö om det framkommit allvarliga uppgifter i utredningen, exempelvis våld i hemmet. De intervjuade uppger att det är tydligt att de interna insatserna ska användas i första hand men att barnets behov går före kostnader, och att extern vård därför köps in vid behov.

Vidare uppger flera intervjuade att den interna öppenvårdens utbud av insatser inte fullt ut täcker behoven hos de barn och föräldrar som utreds. De intervjuade efterfrågar exempelvis insatser i glappet mellan traditionell öppenvård och institution, det vill säga mer intensiv och flexibel behandling på hemmaplan. Flera intervjuade efterfrågar även insatser som ger praktiskt stöd i hemmet, professionella kontaktpersoner och insatser vid våld mot de yngsta barnen (under cirka 7 år). Intervjuade chefer uppger att det pågår en översyn av utbudet av interna insatser för att det bättre ska täcka familjernas behov, samt att det pågår planering för fler insatser i egen regi.

Flera av de intervjuade påtalar att de ofta är missnöjda i kvaliteten på insatser när de köps in externt. Det uppger att det ofta blir höga kostnader för liten effekt. Intervjuad personal som arbetar med insatser uppger att socialsekreterarna ibland saknar kunskap om vilka insatser som finns i staden, vad den interna öppenvården kan erbjuda och vilka uppdrag de kan ta. Enligt de intervjuade blir konsekvensen att insatser istället köps in externt.

Insats i form av jourhemsplacering

Intervjuade från flera socialtjänstområden påtalar brister i utbud och kvalitet på jourhem. Vidare uppger flera av de intervjuade cheferna och socialsekreterarna att det förekommer mycket långa placeringstider i jourhem, vissa över ett år. Enligt de intervjuade får barn som är placerade i jourhem ingen barnsekreterare eftersom placeringen är tänkt som en tillfällig insats. Några intervjuade socialsekreterare uppger att det är otydligt hur ofta, och på vilket sätt, en jourhemsplacering ska följas upp. De uppger även att det är svårt för utredande socialsekreterare att exempelvis göra umgängesplaneringar då de inte är vana vid det och då det är otydligt för dem vilka krav de kan ställa på jourhemmet.

³⁰ Enebacken arbetar med utredning och behandling på institution och i hemmiljö

³¹ Kriscentrum arbetar med våld i nära relationer

³² Umgåsen arbetar med umgängesstöd

Några intervjuade uppger att hem som tar emot tillfälliga placeringar inte får tillräckligt stöd i deras uppdrag, och att det förekommer grundläggande brister, särskilt vid placering hos anhörig. Det kan exempelvis handla om att barnen inte kommer till skolan eller att de berörda inte kommer till uppföljningsmöte.

I nämndens interna kontroll 2019 granskades längd på jourhemsplaceringar. I granskningen framkom att 40 procent av de granskade placeringarna varat i mer än sex månader. I nämndens uppföljning av intern kontroll framgick vidtagna och planerade åtgärder med anledning av granskningen (se även avsnitt 4.5 *Uppföljning av verksamheten*). I nämndens plan för intern kontroll 2020 finns en granskning som rör förekomst av jourhemsplaceringar som varat längre än sex månader. Nämnden ska följa upp resultatet av kontrollen i januari 2021.

Barns delaktighet

Majoriteten av de intervjuade socialsekreterarna uppger att barns delaktighet vid utredning och uppföljning av insatser påverkas negativt av den höga arbetsbelastningen. De uppger att det sker barnsamtal i de flesta utredningar, men att det ofta bara blir ett barnsamtal även om bedömning görs att det vore lämpligt med fler. Barnsamtal sker i särskilt allvarliga ärenden då de prioriteras.

Enligt kärnprocessen³³ ska enskilt barnsamtal erbjudas barnet före uppföljning av öppenvårdsinsats, om bedömning görs att det är lämpligt. Den övervägande majoriteten av de intervjuade socialsekreterarna, liksom personal som arbetar med insatser, uppger att barn sällan erbjuds samtal före uppföljning av öppenvårdsinsats. De intervjuade socialsekreterarna uppger dock att barnsamtal förekommer i samband med uppföljningsmötet, men inte alltid enskilt. Det bekräftas även av personal som arbetar med insatser. Intervjuad personal som arbetar med insatser uppger även att det är vanligt att barn inte är tillfrågande eller informerade om en insats.

Det finns en barnenkät som enligt nämndens riktlinjer³⁴ ska delas ut till alla barn efter avslutad utredning. Barnenkäten är ett verktyg för att få in barnets synpunkter på utredningsarbetet. Barnenkäten har använts i vissa socialtjänstområden, men inte alla. Under 2020 har utdelning av barnenkäten pausats då ett arbete pågår med att ta fram och implementera en digital barnenkät.

Flera av de intervjuade uppger att barns delaktighet vid utredning och uppföljning av insatser påverkas negativt av coronapandemin eftersom det sker färre fysiska möten med anledning av pandemin, det gäller främst yngre barn där egen kontakt via telefon eller digitalt inte är möjlig.

³³ *Kärnprocess Barn- och ungdomsvård ASF*

³⁴ *Arbetsmarknads- och socialförvaltningens riktlinjer för stöd, myndighetsutövning och insatser till barn och unga*

Socialsekreterare från några socialtjänstområden uppger att det saknas en god miljö för barn på socialtjänstkontoret, exempelvis i besöks- och väntrum. De intervjuade uppger att en välkomnande miljö är viktig då den underlättar samtal om svåra ämnen.

De intervjuade uppger att det finns ett förvaltningsövergripande arbete som rör barnrätt och barns delaktighet, bland annat finns så kallade ”barnrättsombud” på samtliga socialtjänstområden. Enligt flera av de intervjuade har socialtjänstområdena kommit olika långt i arbete som rör barns delaktighet vid utredning och uppföljning av insatser. Exempelvis använder några socialtjänstområden *Min Bok* som syftar till att göra utredningsprocessen mer begriplig och öka delaktigheten för barnet, och ett socialtjänstområde har arbetat med en struktur för barns delaktighet vid uppföljning av insats. På några socialtjänstområden, men inte alla, sker mätning och uppföljning av antal barnsamtal genom egenkontroll av verksamheten.

4.4 Samverkan

Finns det en fungerande samverkan, dels inom förvaltningen, dels med viktiga externa aktörer som andra förvaltningar, polis och Region Skåne?

4.4.1 Bedömning

Bedömningen är att det i huvudsak finns en fungerande samverkan inom förvaltningen och med viktiga externa aktörer, men att samverkan på individnivå behöver förbättras med funktionsstödsnämnden och med vissa verksamheter inom Region Skåne.

Socialtjänsten ska enligt socialtjänstlagen aktivt verka för att samverkan kommer till stånd med aktörer som berörs i frågor som rör barn som far illa, eller riskerar att fara illa.³⁵ I Malmö stads budget 2020, inriktning trygghet och delaktighet, framgår att genom förebyggande arbete i samverkan mellan socialtjänsten, skolförvaltningarna och andra aktörer kan mer omfattande insatser senare i barnets liv undvikas.³⁶

Granskningen visar att det finns överenskommelser och forum för samverkan på övergripande nivå som rör stadens arbete med myndighetsutövning inom barn och unga. Granskningen visar vidare att samverkan med funktionsstödsnämnden och BUP inte alltid fungerar i enskilda ärenden på individnivå. Granskningen visar även att det förekommer långa väntetider till

³⁵ 5 kap. 1 a § socialtjänstlagen

³⁶ Malmö stads budget 2020

hälsoundersökning som ska utföras av Barnkliniken före placering av barn.³⁷

Granskningen visar att det finns en god samverkan mellan de flesta enheter och sektioner inom förvaltningen, men att samverkan med sektioner som handlägger ärenden om boende är otydligt i fråga om barnets bästa.

Nämnden rekommenderas att:

- Tydliggöra och förbättra samverkan i individärenden med funktionsstödsnämnden och med Region Skåne avseende barn- och ungdomspsykiatri (BUP) samt med Barnkliniken gällande väntetider för hälsoundersökning i samband med placering.

4.4.2 *Iakttagelser som ligger till grund för bedömning och rekommendation*

Samverkan inom förvaltningen

Flera intervjuade uppger att den interna samverkan i förvaltningen, mellan enheter och sektioner, generellt fungerar väl. Några uppger samtidigt att den interna samverkan behöver utvecklas, exempelvis med den enhet som handlägger ärenden för vuxna på ett socialtjänstområde och med ekonomiskt bistånd på ett annat socialtjänstområde.

Flera av de intervjuade uppger att det är svårt att samverka med sektioner som handlägger ärenden om boende då de har olika ingångar i ett ärende vilket påverkar deras syn på barnets bästa. Några av de intervjuade uppger att det hade varit bra med ett förtydligande i ärenden där en familj får avslag på boende och skyddsbedömning för barn ska göras kopplat till detta.

Flera av de intervjuade socialsekreterarna uppger att samverkan mellan sektioner som handlägger barnärenden fungerar väl, undantaget ett socialtjänstområde där socialsekreterare uppger att samverkan mellan sektionerna mottag och utredning/uppföljning behöver förbättras. Intervjuade socialsekreterare på två socialtjänstområden uppger att samverkan med interna utförare inom barn och unga behöver utvecklas, exempelvis vid information om insatser till familjer.

Enligt de intervjuade finns det områdesspecifika rutiner för hur samverkan ska ske när en familj är aktuell på mer än en enhet.

Extern samverkan på övergripande nivå

I Skåne regleras samverkan mellan Region Skåne och Skånes kommuner ytterst i *Avtal om ansvarsfördelning och utveckling avseende hälso- och sjukvården i Skåne* (hälso- och sjukvårdsavtalet). Med utgångspunkt i hälso- och sjukvårdsavtalet finns *Lokal överenskommelse om samarbete mellan Malmö stad och*

³⁷ 11 kap. 3 a § socialtjänstlagen samt *Arbetsmarknads- och socialförvaltningens riktlinjer för stöd, myndighetsutövning och insatser till barn och unga*

Region Skåne gällande personer med psykisk funktionsnedsättning samt barn och ungdom som har eller riskerar att utveckla psykisk ohälsa. Den lokala överenskommelsen reglerar samverkan mellan omsorgs- och skolnämnder i Malmö stad och vissa verksamheter i Region Skåne. Det finns även ett forum för samverkan för psykisk hälsa hos barn och unga med representanter från de olika verksamheterna.

Det finns även annan samverkan på övergripande nivå, exempelvis *Samverkan Barn och Unga Malmö (SBUM)*. I SBUM deltar representanter från förvaltningar i Malmö stad, samt polis och region Skåne. Vidare finns exempelvis *SiSam* som är ett samverkansavtal mellan Malmö stad och statens institutionsstyrelse och *Växa Tryggt* som avser samverkan med barnavårdscentraler. Det pågår även ett arbete med att starta ett så kallat *Barnabus* som bygger på samverkan mellan nämnden, polisen och hälso- och sjukvården i syfte att våldsutsatta barn ska få ett bättre och mer samordnat stöd.

Socialekreterare från ett socialtjänstområde uppger att de har lokal samverkan med skolor samt regelbundet besöker förskolor och skolor för att ge information om socialtjänstens verksamhet och anmälningsskyldigheten. Socialekreterare från andra socialtjänstområden uppger att de gör lite, eller inget, av denna typ av arbete med anledning av hög arbetsbelastning.

Extern samverkan i individärenden

Majoriteten av de intervjuade uppger att samverkan med pedagoger på förskolor och skolor generellt fungerar väl i individärenden. Samtidigt uppger några att samverkan med skolor är svår i ärenden där det krävs ekonomiska resurser till skolplacering utanför staden eller då barn är omhändertagna enligt LVU och socialtjänsten går in i vårdnadshavarens ställe.

De intervjuade lyfter både positiva och negativa exempel som rör samverkan med Region Skåne. Majoriteten uppger att samverkan med barnavårdscentraler (BVC) fungerar väl. En övervägande majoritet av intervjuade chefer och socialekreterare uppger att samverkan med BUP inte fungerar i individärenden. Exempelvis kommer inte alltid representanter från BUP till SIP-möte (samordnad individuell plan) och det är långa väntetider. Flera uppger även att det är långa väntetider till hälsoundersökning som ska utföras av Barnkliniken i samband med placering av barn. Under 2019 blev 68 procent av samtliga barn som placerades på institution eller i familjehem hälsoundersökta före placering.³⁸

Flera av de intervjuade uppger att samverkan med funktionsstödsförvaltningen inte fungerar i individärenden. Flera intervjuade uppger att det i denna typ av ärenden ofta uppstår otydligheter kring vilken förvaltning ett ärende ska tillhöra och att de ibland får ta ärenden som enligt deras bedömning borde tillhöra funktionsstödsförvaltningen. Flera intervjuade uppger

³⁸ *Arsanalys 2019 - Arbetsmarknads- och socialnämnden*

att handläggarna inom funktionsstödsförvaltningen har andra möjligheter att bedöma och besluta om adekvat stöd till barn inom målgruppen och att det därför är viktigt att samverkan fungerar.

Flera av de intervjuade cheferna och socialsekreterarna lyfter så kallade *Familjecentraler* som positiva exempel där samverkan ofta fungerar väl. En familjecentral är en samlad verksamhet för mödravård, barnhälsovård, öppen förskola och socialtjänst med syfte att ge stöd åt små barn och deras föräldrar. Flertalet uppger även att samverkan med polisen generellt fungerar väl i individärenden.

4.5 Uppföljning av verksamheten

Finns det en tillräcklig uppföljning av verksamheten där åtgärder sätts in vid konstaterade brister?

4.5.1 Bedömning

Bedömningen är att uppföljning av verksamheten inte är helt tillräcklig. Nämnden följer upp verksamheten och åtgärder sätts in vid konstaterade brister. Nämnden bör dock säkerställa att vidtagna åtgärder ger avsedd effekt samt i större omfattning följa upp kvaliteten i arbetet.

I kommunallagen anges att nämnder ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de bestämmelser i lag eller annan författning som gäller för verksamheten.³⁹ På grundval av resultat från riskanalys, egenkontroll och avvikelser ska de åtgärder vidtas som krävs för att säkra verksamhetens kvalitet. Detta anges i Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd.⁴⁰

Granskningen visar att det sker uppföljning av verksamheten, och att åtgärder vidtas vid brister. Det finns även en röd tråd från indikatorer, utifrån kommunfullmäktiges mål, till verksamheten. Granskningen visar vidare att nämnden inte alltid följer upp att vidtagna åtgärder ger avsedd effekt. Det sker exempelvis ingen uppföljning av åtgärders effekt som rör följsamhet till lagstadgad utredningstid 2020, trots att intern kontroll 2019 visade att tidsgränsen överskreds i mer än varannan barnavårdsutredning under första halvåret 2019. Nämnden följer inte heller hälsoundersökning av samtliga placerade barn under 2020 trots att målvärdet inte uppnåddes 2019. Under 2019 visade intern kontroll att det pågår jourhemplaceringar som är betydligt längre än vad lagen föreskriver. Nämnden följer visserligen långa jourhemsplaceringar inom ramen för intern kontroll 2020 men återrapportering

³⁹ 6 kap. 6 § kommunallagen

⁴⁰ 5 kap. 7 § *Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2011:9) om ledningsystem för systematiskt kvalitetsarbete*

till nämnden sker först i januari 2021. Vid allvarliga och långvariga brister är det angeläget med tät uppföljning av åtgärders effekt för att säkerställa att vidtagna åtgärder fungerar och är tillräckliga.

Granskningen visar vidare att nämndens uppföljning av verksamhetens kvalitet, samt att den sker enligt lagar, föreskrifter och styrdokument bör utvecklas. Av granskningen framkommer exempelvis att interna insatsers resultat inte följs upp i tillräcklig omfattning. Nämnden har vid delåret 2020 inte följt upp samtliga åtaganden och aktiviteter i verksamhetsplanen med koppling till myndighetsutövning barn och unga. Det sker för närvarande ingen uppföljning eller utvärdering av yngre barns, och deras vårdnadshavares, upplevelse av kvalitet i verksamheten.

Granskningen visar även att det finns brister i verksamhetens arbete med avvikelshantering inom myndighetsutövning barn och unga. Arbetet skiljer sig mellan socialtjänstområdena då medarbetare från vissa socialtjänstområden alltid rapporterar avvikelser, medan medarbetare från andra socialtjänstområden sällan eller aldrig gör det. Vidare sprids sällan analys och återföring av avvikelser mellan socialtjänstområdena.

Nämnden rekommenderas att:

- Säkerställa att det sker en tillräcklig uppföljning av verksamheten. I detta ingår att i större omfattning följa upp verksamhetens kvalitet samt säkerställa att vidtagna åtgärder ger avsedd effekt.
- Säkerställa att samtliga avvikelser inom myndighetsutövning barn och unga rapporteras.

4.5.2 Iakttagelser som ligger till grund för bedömning och rekommendationer

Nämndens uppföljning

Nämndsbudget och delårsrapport

I nämndens budget 2020 finns indikatorer, utifrån kommunfullmäktiges mål, som rör myndighetsutövning inom barn och unga, främst under kommunfullmäktiges målområde *Trygghet och delaktighet*. Indikatorerna följs upp i samband med delårsrapportering och årsanalys 2020.

Av delårsrapporten 2020 framgår exempelvis att antal orosanmälningar och utredningar fortsätter att öka, samt att den genomsnittliga utredningstiden ökat med sju dagar under januari till augusti jämfört med samma period 2019. Vidare framgår exempelvis att det pågår ett utvecklingsarbete som, tillsammans med utveckling av det interna utbudet av insatser, ska bidra till att barn och unga får rätt stöd snabbare.

I samband med delårsrapporteringen 2020 har även en uppföljning skett av nämndens verksamhetsplan, som bland annat rör myndighetsutövning inom barn och unga, se nedan.

Under 2019 följde nämnden andel barn som fått hälsoundersökning i samband med placering, utifrån att alla barn som placeras utanför hemmet har rätt till, och ska erbjudas, en hälsoundersökning om det inte är uppenbart obehövligt. Nämndens målsättning 2019 var att 90 procent av de placerade

barnen skulle få en hälsoundersökning i samband med placering. I nämndens årsanalys 2019 framkom att 68 procent av de placerade barnen fått en hälsoundersökning under året. I årsanalysen 2019 framgick att samverkan med Region Skåne kring hälsoundersökningar var ett viktigt utvecklingsområde för att säkerställa att alla barn får den hälsoundersökning de har rätt till, samt att utbildningsinsatser planerades i syfte att öka kompetensen om placerade barns hälsa och om hälsoundersökningar. Under 2020 följer nämnden endast hälsoundersökning för familjehemsplacerade barn, för övriga placerade barn sker ingen sådan uppföljning av nämnden.

Verksamhetsplan

Nämnden beslutade i april om *Verksamhetsplan arbetsmarknads- och socialförvaltningen 2020*. Verksamhetsplanen anger hur förvaltningen ska arbeta för att bidra till kommunfullmäktigemålen och för att säkra kvaliteten i grunduppdraget. I verksamhetsplanen anges åtaganden och aktiviteter som bland annat rör myndighetsutövning inom barn och unga. Exempel på åtaganden är att säkerställa barn och ungas delaktighet i utredning och planering av insats, arbeta för likvärdig handläggning, bedriva effektiv myndighetsutövning och säkerställa tidiga insatser. Aktiviteter som är kopplade till åtagandena är exempelvis att ta fram en ny och digitaliserad barnenkät, revidera och skapa gemensamma rutiner, genomföra utbildning i dokumentation och delta i uppstart av Familjecentraler.

Nämnden ska följa upp verksamhetsplanen i samband med delårs- och årsanalys. Nämnden har följt upp planen i samband med delåret genom *Analysunderlag målområde delårsrapport 2020*. För några åtaganden och aktiviteter som rör barn och unga finns kommentarer om hur arbetet fortskrider, men för flera åtaganden och aktiviteter saknas sådana kommentarer.

Månadsstatistik

Vid varje nämndssammanträde redovisar förvaltningsdirektören uppgifter om antal pågående insatser inom barn unga 2020 uppdelat per typ av insats, och jämfört med 2018–2019. Av månadsstatistiken framgår inte om insatserna är i intern eller extern regi.

Uppgifterna i månadsstatistiken hämtas från KOLL-rapporten. KOLL-rapporten innehåller exempelvis uppgifter om antal ansökningar/anmälningar, aktualiseringar uppdelade per typ och per socialtjänstområde, antal och andel anmälningar till utredning, antal pågående utredningar, utredningstider samt antal pågående insatser. KOLL-rapporten i sin helhet återrapporteras inte till nämnden.

Riskanalys och intern kontroll

I nämndens riskanalys 2020 finns risker som rör myndighetsutövning inom barn och unga, exempelvis bristande delaktighet för barn och unga, bristande följsamhet till lagstadgade tidsgränser, bristande dokumentation och bristande samverkan.

I nämndens interna kontrollplan 2020 finns granskningar som rör myndighetsutövning inom barn och unga. Exempelvis sker granskning av bristande tillgång till familjehem (genom granskning av jourhemsplaceringar), och

hantering av misstanke om brott mot barn. Båda dessa kontroller ska återrapporteras till nämnden i januari 2021.

I nämndens interna kontroll 2019 granskades följsamhet till utredningstider enligt lag. Granskningen omfattade samtliga barnavårdsutredningar inledda under första halvåret 2019. Resultatet av granskningen visade att för första halvåret 2019 överskreds utredningstiden i 53 procent av utredningarna. Nämnden gav i september 2019 förvaltningen i uppdrag att i december återkomma med information om vilka åtgärder som skulle vidtas för att säkerställa att barnavårdsutredningar färdigställs i tid. På nämndens sammanträde i december 2019 fattades beslut om kort- och långsiktiga åtgärder för att förkorta utredningstiderna. Kortsiktiga åtgärder omfattade särskilt inplanerade skrivinsatser och långsiktiga åtgärder omfattande ett mer systematiskt arbetssätt, utbildning i dokumentation samt undersöka möjligheter till ett förändrat arbetssätt med tidigt stöd och insatser. Syftet med åtgärderna är att prioritera och fördela resurserna till de utredningar som behöver vara omfattande, och inte lägga mer tid än nödvändigt på de utredningar som kan genomföras med en mindre arbetsinsats. Ytterst är syftet med åtgärderna att barn och unga ska få rätt stöd så snabbt som möjligt.

Under 2020 följer nämnden åtgärderna genom uppföljning av verksamhetsplanen. Det sker dock ingen uppföljning av åtgärdernas effekt gällande att avsluta utredningar inom den lagstadgade tidsgränsen.

I nämndens interna kontrollplan 2019 granskades även tillgång till plats vid placering av barn utanför hemmet. I samband med granskningen genomfördes även en översyn av långa jourhemsplaceringar, då det är den vanligaste lösningen när en placering inte kan genomföras i den vårdform som bedömts mest lämplig. I granskningen framkom att 40 procent av de granskade placeringarna varat i mer än sex månader. I nämndens uppföljning av intern kontroll framgick vidtagna och planerade åtgärder med anledning av granskningen, exempelvis ta fram arbetsmodeller för effektiviseringar utifrån klient- och kostnadsperspektiv, använda de kontrakterade jourhemsplatserna gemensamt i staden samt arbete för att rekrytera familjehem och jourhem. I nämndens interna kontroll 2020 finns ytterligare en granskning som rör brist på familjehem och konsekvens i form av för långa jourhemsplaceringar. Resultatet av granskningen ska rapporteras till nämnden i januari 2021.

Kvalitetsberättelse

Nämnden fattar årligen beslut om en kvalitetsberättelse som berör all kärnverksamhet i förvaltningen. I mars 2020 fattade nämnden beslut om kvalitetsberättelse 2019, i denna återfinns viss uppföljning som rör myndighetsutövning inom barn och unga. I kvalitetsberättelsen anges exempelvis att majoriteten av avvikelser avser brister i rättssäkerhet vid handläggning och genomförande, vilket bland annat handlar om beslut som inte fattats inom lagstadgad tid.

I kvalitetsberättelsen 2019 finns en lista över egenkontroller som utförts under 2019 inom myndighetsutövning barn och unga med resultat och åt-

gärder. Egenkontrollerna är områdesspecifika, det vill säga alla egenkontroller har inte utförts på samtliga socialtjänstområden. Resultat och åtgärder av egenkontrollerna beskrivs kortfattat, för flera kontroller anges endast att fortsatt utvecklingsarbete ska ske (se tabellen nedan). Det anges inte på vilket sätt uppföljning ska ske av att åtgärder/utvecklingsarbete ger avsedd effekt.

<i>Genomförda egenkontroller:</i>	<i>Åtgärder/ resultat:</i>
Kontroll av orosanmälningar avseende misstänkt barnmisshandel med beslut att ej inleda utredning.	Dialog om granskningens resultat och fortsatt utvecklingsarbete.
Kontroll av uppföljning av insatsen kontaktfamilj samt barnets delaktighet vid uppföljning.	Fortsatt utvecklingsområde kring uppföljning och barnets delaktighet.
Kontroll av vilken omfattning avslutningssamtal med barn och unga genomförs vid grundutredningar.	Fortsatt utvecklingsarbete för att öka antalet avslutningssamtal där barnet deltar. Dialog om bedömning av barnets mognad.
Kontroll av utredningar som avslutas utan insats.	Fortsatt utvecklingsarbete kring bedömningar, risk- och skyddsfaktorer och riskbedömningar samt kompetenshöjande insats kring våld.
Kontroll av väntetid för insats i öppenvård.	Inga åtgärder nödvändiga men fortsatt egenkontroll månadsvis.

Under 2020 planeras ett flertal områdesspecifika egenkontroller som rör myndighetsutövning inom barn och unga. Exempel på egenkontroller under 2020 är granskning av målformuleringar i genomförandeplaner och uppdrag till utförare, våld i barnärenden, barns delaktighet i utredningar, kontroll av tidsgränser samt vilka aktualiseringar som leder till insats och vilka insatser som ger resultat. Resultat av egenkontroller ska redovisas till nämnden i samband med kvalitetsberättelse 2020.

Flera intervjuade uppger att det sker dialog och förbättringsarbete kopplat till de egenkontroller som utförts i den egna arbetsgruppen, men att det sällan eller aldrig sker någon dialog om resultat av egenkontroller som utförts i andra arbetsgrupper eller på andra socialtjänstområden.

Brukarundersökning

Nämnden beslutade i februari 2020 om *Sammanställning av resultat - brukarundersökning 2019*. Brukarundersökningen har tagits fram av SKR (Sveriges kommuner och regioner) och är ett sätt att följa upp brukares upplevelse av kvalitet. I den del som avser social barn- och ungdomsvård omfattas unga 13 till 17 år och deras vårdnadshavare, yngre barn omfattas inte.

I syfte att samla in synpunkter som rör yngre barn finns en barnenkät i förvaltningen som enligt nämndens riktlinjer ska delas ut till barn och unga vid avslut av en utredning, enkäten har dock inte använts i alla socialtjänstområden (se avsnitt 4.3 *Utredning och uppföljning av insatser*). Under 2020 har arbete med barnenkäten pausats då det pågår ett utvecklingsarbete med att ta fram och implementera en digital barnenkät. Enligt nämndens delårsrapport har en pilotversion av den digitala barnenkäten börjat användas under hösten 2020 med målsättning att 150 barnenkäter ska ha fyllts i under året.

Nämnden har inte tagit del av resultat från sammanställning av barnenkäten under 2019 eller 2020. Nämnden tog senast del av resultat från sammanställning av barnenkäten i samband med årsanalys 2018 då tre av indikatorerna till nämndsmålet *Malmös barn och unga som får stöd och hjälp från arbetsmarknads- och socialnämnden ska vara delaktiga och ha inflytande över hur deras insatser planeras* baserades på enkäten. Av rapporteringen framkom att målsättningen inte nåddes för någon av de tre indikatorerna.

Personal

Nämnden följer årligen verksamheternas behov och tillgång på kompetens och sammanställer i en kompetensförsörjningsrapport/ kompetensförsörjningsplan. I nämndens *Kompetensförsörjningsrapport 2019*, som antogs i december 2019, går det att utläsa kompetensbehov och åtgärder på verksamhetsnivå myndighet barn och unga. I rapporten görs ingen uppdelning mellan myndighetsutövning barn och unga avseende arbete i mottag och utredning/uppföljning, eller mellan socialtjänstområden. Kompetensförsörjningsarbetet ska följas upp av nämnden 2021.

Nämnden följer även frågor som rör personal i delårsrapportering och årsanalys. I nämndens delårsrapport 2020 framgår att den totala personalomsättningen i förvaltningen under årets första hälft var 4,9 procent vilket är cirka två procentenheter lägre än motsvarande period 2019. Minskningen kopplas främst till coronapandemin. Personalomsättningen redovisas inte per verksamhetsområde.

Flera intervjuade socialsekreterare uppger att de saknar åtgärder som rör personalomsättning och efterfrågar en handlingsplan för arbetstoppar. Intervjuade chefer uppger att åtgärder har vidtagits, exempelvis har det skett en utökning av antalet tjänster, ett socialtjänstområde har fått avlastning av andra socialtjänstområden, skrivhjälp har tillsatts och det har skett utbildning i att skriva mer effektiva utredningar.

Övrig uppföljning

Under året har även övrig uppföljning som rör myndighetsutövning inom barn och unga utförts av nämnden, exempelvis genom *Uppföljning av handlingsplan för utveckling av socialtjänstens stöd och insatser till barn och unga* och genom uppföljning av ej verkställda beslut.

Nämnden utför även en aggregerad uppföljning av familjehemsvården för barn och unga. I *Uppföljning familjehemsvård 2019* som behandlades på nämndens sammanträde i maj 2020 framkom bland annat att behovet av familjehem har varit större än tillgången under de senaste åren vilket bland annat inneburit att barn, i avvaktan på att finna ett lämpligt familjehem, varit placerade i jourhem mer än de sex månader som lagstiftningen tillåter. Nämnden utför ingen aggregerad uppföljning som rör övriga placerade barn. I nämndens verksamhetsplan 2020 finns dock ett mål om att implementera styrkort för institutions- och jourhemsplacerade barn. Det saknas kommentar till åtagandet i samband med delårsrapporteringen 2020.

Flera intervjuade chefer och förste socialsekreterare uppger att nämnden följer vissa nyckeltal och volymer men att det inte alltid fångar kvaliteten i verksamheten, exempelvis avseende likvärdighet inom och mellan socialtjänstområden, kvaliteten på utredningar, om insatser leder till förändring och om lagstiftning, föreskrifter och styrdokument följs. Flera av de intervjuade uppger att resultat av insatser behöver följas upp på ett bättre sätt, för att i förlängningen göra goda matchningar som leder till förändring för barn och föräldrar. Personal som arbetar med insatser uppger att de önskar en tydligare styrning kring detta, exempelvis utvärdering vid avslut av insats samt analys av sådant material på aggregerad nivå för att få kännedom om insatsers måluppfyllelse.

Några intervjuade chefer uppger att det digitala verksamhetssystemet har begränsningar som rör uppföljning på aggregerad nivå. För att kunna följa en individ genom systemet, exempelvis för att bedöma effekter av en insats, krävs idag manuell hantering. Ett nytt verksamhetssystem är under upphandling, upphandlingen beräknas slutföras under 2021.

Nämndens presidium uppger att det finns en god dialog med förvaltningen samt att de är nöjda med underlag och analyser som rör myndighetsutövning inom barn och unga. De uppger även att arbete i myndighetsutskotten, som fattar beslut i vissa individärenden, fungerar väl.

Uppföljning i förvaltningen

Med viss variation mellan socialtjänstområdena uppger majoriteten av de intervjuade att det finns en röd tråd från nämndsmål till verksamheten genom den så kallade A3-planen, som i sin tur utgår från verksamhetsplanen.

Några av de intervjuade sektionscheferna uppger att de lämnar ifrån sig mycket statistik till den centrala förvaltningen, men att de sällan får återkoppling eller analys av denna. Flera intervjuade socialsekreterare menar att det är svårt att ta till sig aggregerad uppföljning och utvecklingsarbete när arbetsbelastningen är hög.

Det finns variationer mellan socialtjänstområdena på vilket sätt man följer upp verksamheten. Några socialtjänstområden arbetar med styrkort och så kallade ”tavelmöten” samt följer nyckeltal, exempelvis antal barnsamtal och tidsgränser, regelbundet medan andra socialtjänstområden inte kommit lika långt i det arbetet. Samtliga socialtjänstområden genomför dock någon form av egenkontroll och intern kontroll av verksamheten.

Avvikelsehantering

Intervjuade från några socialtjänstområden uppger att de alltid skriver en avvikelse vid brister, intervjuade från andra socialtjänstområden uppger att de sällan eller aldrig skriver en avvikelse vid brister. Samtliga intervjuade känner till bestämmelser om lex Sarah och uppger att de vid missförhållanden eller risk för missförhållanden skulle skriva en lex Sarah rapport.

Majoriteten av de intervjuade uppger att återföring och analys av avvikelser, inklusive missförhållanden enligt lex Sarah, kan förbättras. Merparten uppger att de får återföring i den egna gruppen om det sker en allvarlig händelse, men att de sällan eller aldrig får sådan återföring om händelsen inträffat utanför den egna gruppen eller i ett annat socialtjänstområde.

I kvalitetsberättelse 2019 anges att avvikelser rapporterats på olika sätt då utredningstiden överstigit den lagstadgade tidsgränsen. I vissa fall har en avvikelse registrerats utifrån varje försenad utredning, och i andra fall har en avvikelse registrerats med en sammanställning av flera utredningar som varit försenade.

Bilaga 1 - Beskrivning av revisionskriterier

I denna bilaga redovisas en beskrivning av de revisionskriterier som ligger till grund för bedömningar i rapporten, uppdelade per revisionsfråga.

Processer och rutiner

Enligt 4 kap. 2–4 § *Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2011:9) om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete* ska den som bedriver socialtjänst identifiera, beskriva och fastställa de processer och rutiner som behövs för att säkra verksamhetens kvalitet. Processerna och rutinerna ska beskriva arbetsgång, tillvägagångssätt och ansvarsfördelning i verksamheten.

Av *Arbetsmarknads- och socialnämndens reglemente* framgår att nämndens verksamhet ska präglas av likvärdighet i tillgången till stöd och hjälp för nämndens målgrupper.

Av *Arbetsmarknads- och socialförvaltningens riktlinjer för stöd, myndighetsutövning och insatser till barn och unga* framgår att det ska finnas enhetliga processer för handläggning, dokumentation och uppföljning av ärenden som rör barn och unga.

Orosanmälningar

I 11 kap. socialtjänstlagen framgår följande:

1 § Socialnämnden ska utan dröjsmål inleda utredning av vad som genom ansökan, anmälan eller på annat sätt har kommit till nämndens kännedom och som kan föranleda någon åtgärd av nämnden.

1 a § När en anmälan enligt 1 § rör barn eller unga ska socialnämnden genast göra en bedömning av om barnet eller den unge är i behov av omedelbart skydd. En sådan bedömning ska dokumenteras.

Beslut att inleda eller inte inleda utredning ska, om det inte finns synnerliga skäl, fattas inom fjorton dagar efter det att anmälan har kommit in. Ett sådant beslut behöver dock inte fattas om det redan pågår en utredning om det barn eller den unge som anmälan avser.

10 § När en åtgärd rör ett barn ska barnet få relevant information. Ett barn ska ges möjlighet att framföra sina åsikter i frågor som rör barnet. Om barnet inte framför sina åsikter, ska hans eller hennes inställning så långt det är möjligt klargöras på annat sätt. Barnets åsikter och inställning ska tillmätas betydelse i förhållande till hans eller hennes ålder och mognad.

Enligt artikel 12 i Lag om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter (Barnkonventionen) framgår att barnets åsikter ska tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad.

Av *Kärnprocess barn- och ungdomsvård ASF* framgår att enskilt samtal med barn i samband med förhandsbedömning ska ske med hänsyn till barnets ålder och mognad. Vidare anges att det är viktigt att ta reda på barnets uppfattning om innehållet i anmälan.

Utredning och uppföljning av insatser

I 11 kap. socialtjänstlagen framgår följande:

1 § Socialnämnden ska utan dröjsmål inleda utredning av vad som genom ansökan, anmälan eller på annat sätt har kommit till nämndens kännedom och som kan föranleda någon åtgärd av nämnden.

2 § Vid en utredning av om socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd eller stöd får nämnden, för bedömningen av behovet av insatser, konsultera sakkunniga samt i övrigt ta de kontakter som behövs.

Utredningen ska bedrivas skyndsamt och vara slutförd senast inom fyra månader. Finns det särskilda skäl får socialnämnden besluta att förlänga utredningen för viss tid.

5 § Handläggning av ärenden som rör enskilda samt genomförande av beslut om stödinsatser, vård och behandling skall dokumenteras. Dokumentation skall utvisa beslut och åtgärder som vidtas i ärendet samt faktiska omständigheter och händelser av betydelse.

10 § När en åtgärd rör ett barn ska barnet få relevant information. Ett barn ska ges möjlighet att framföra sina åsikter i frågor som rör barnet. Om barnet inte framför sina åsikter, ska hans eller hennes inställning så långt det är möjligt klarläggas på annat sätt. Barnets åsikter och inställning ska tillmätas betydelse i förhållande till hans eller hennes ålder och mognad.

I 2 kap. 7 § socialtjänstlagen anges att kommunen och regionen tillsammans ska upprätta en individuell plan när den enskilde har behov av insatser både från socialtjänsten och från hälso- och sjukvården.

I 3 kap. 3 a § socialtjänstlagen anges att det krävs svensk socionomexamen eller annan relevant examen på minst grundnivå i högskolan för arbete med myndighetsutövning inom barn och unga. Socialnämnden ansvarar för att den handläggare som självständigt utför arbetsuppgifter inom myndighetsutövning barn och unga har tillräcklig erfarenhet för uppgiften.

I 6 kap. 6 § socialtjänstlagen anges att ett barn får vårdas i ett jourhem i högst två månader efter det att socialnämndens utredning enligt 11 kap. 2 § om ingripande till barnets skydd eller stöd avslutats, om det inte finns särskilda skäl.

Enligt artikel 12 i Lag om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter (Barnkonventionen) framgår att barnets åsikter ska tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad.

Av 4 kap. 9 § *Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2014:5) om dokumentation i verksamhet som bedrivs med stöd av SoL, LVU, LVM och LSS* framgår att åtgärder som vidtas vid handläggning av ett ärende eller vid genomförande eller uppföljning av en insats ska fortlöpande och utan oskäligt dröjsmål dokumenteras i journalen.

Av *Socialstyrelsens allmänna råd (SOSFS 2014:6) om handläggning av ärenden som gäller barn och unga* framgår att en utredning bör inledas med att planera hur den är tänkt att bedrivas. Planeringen bör göras i nära samråd med barnet utifrån dess ålder och mognad samt med barnets vårdnadshavare. Vidare anges att nämnden bör verka för att barnet är delaktigt vid uppföljning av en öppen insats.

Av *Arbetsmarknads- och socialnämndens reglemente* framgår att nämndens verksamhet ska präglas av likvärdighet i tillgången till stöd och hjälp för nämndens målgrupper.

Av *Arbetsmarknads- och socialförvaltningens riktlinjer för stöd, myndighetsutövning och insatser till barn och unga* framgår att inhämtande av kunskap om synpunkter och erfarenheter från barn och unga på verksamhetsnivå sker dels genom den nationella brukarenkäten för barn 13 år och uppåt, dels genom en barnenkät som ska erbjudas alla barn och ungdomar i samband med att en utredning enligt 11:1 SoL med stöd av 11:2 SoL avslutas. Av riktlinjerna framgår vidare att alla barn och unga som har behov av det ska ha likvärdig tillgång till arbetsmarknads- och socialförvaltningens insatser samt snabbt få den hjälp de behöver. Av riktlinjerna framgår även att förvaltningen ska säkerställa att barn och unga så långt som möjligt har kontakt med samma person under tiden som hen genomgår en utredning och/eller får en insats.

Enligt *Kärnprocess Barn- och ungdomsvård ASF* ska uppföljning av öppenvårdsinsatser ske en månad före beslut om insatsen löper ut. Vidare ska enskilt barnsamtal erbjudas barnet före uppföljning, om bedömning görs att det är lämpligt.

Samverkan

I 5 kap. 1 a § socialtjänstlagen anges att socialnämnden ska samverka med samhällsorgan, organisationer och andra som berörs i frågor som rör barn som far illa eller riskerar att fara illa. I samma paragraf anges även att nämnden aktivt ska verka för att samverkan kommer till stånd.

I 2 kap. 7 § socialtjänstlagen anges att kommunen och regionen tillsammans ska upprätta en individuell plan när den enskilde har behov av insatser både från socialtjänsten och från hälso- och sjukvården.

I 11 kap. 3 a § socialtjänstlagen anges att socialnämnden ska, om det inte är obehövt, underrätta regionen om att ett barn eller en ung person i åldern 18–20 år, i anslutning till att vård utanför det egna hemmet inleds, ska erbjudas en sådan hälsoundersökning som avses i lagen (2017:209) om hälsoundersökning av barn och unga som vårdas utanför det egna hemmet.

Av *Malmö stads budget 2020* (s.22), inriktning trygghet och delaktighet, anges att genom att arbeta förebyggande i samverkan mellan socialtjänsten, skolförvaltningarna och andra aktörer kan mer omfattande insatser senare i barnets liv undvikas.

I 4 kap. 5 § *Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (2011:9) om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete* anges att den som bedriver socialtjänst ska identifiera de processer där samverkan behövs för att säkra kvaliteten på de insatser som ges i verksamheten. Det ska framgå av processerna och rutinerna hur samverkan ska bedrivas i den egna verksamheten. Det ska genom processerna och rutinerna även säkerställas att samverkan möjliggörs med andra verksamheter inom socialtjänsten och med vårdgivare, myndigheter, föreningar och andra organisationer.

Av *Arbetsmarknads- och socialförvaltningens riktlinjer för stöd, myndighetsutövning och insatser till barn och unga* framgår att barn och unga som ska placeras ska genomgå en hälsoundersökning, om det inte är uppenbart att det inte behövs.

Uppföljning av verksamheten

I 6 kap. 6 § kommunallagen anges att nämnderna ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de bestämmelser i lag eller annan författning som gäller för verksamheten.

De ska också se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

I 5 kap. *Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2011:9) om systematiskt kvalitetsarbete* framgår följande:

3 § Den som bedriver socialtjänst ska ta emot och utreda klagomål och synpunkter på verksamhetens kvalitet, från bland annat personal.

6 § Inkomna rapporter, klagomål och synpunkter ska sammanställas och analyseras för att den som bedriver socialtjänst ska kunna se mönster eller trender som indikerar brister i verksamhetens kvalitet.

7 § På grundval av resultaten av de aktiviteter som anges i 1–6 § (riskanalys, egenkontroll och avvikelser) ska de åtgärder vidtas som krävs för att säkra verksamhetens kvalitet.

Av *Malmö stads budget 2020* (s. 30) återfinns riktlinjer för nämnder och bolag. I dessa anges bland annat nämndernas skyldighet att följa upp verksamhet och ekonomi samt vidta korrigerande åtgärder efter behov.

Stadsrevisionens uppdrag

Den kommunala revisionen är fullmäktiges kontrollinstrument för att granska den verksamhet som bedrivs i nämnder och bolagsstyrelser. Stadsrevisionen i Malmö granskar nämnders och styrelsers ansvarstagande för att genomföra verksamheten enligt fullmäktiges uppdrag. Stadsrevisionen omfattar både de förtroendevalda revisorerna i revisorskollegiet och de sakkunniga revisorerna på revisionskontoret.

Utifrån resultatet i granskningen lämnas ofta rekommendationer till de granskade nämnderna och bolagen. Rekommendationer lämnas när revisorerna ser brister i verksamheten och syftar till att förbättra verksamheten. Stadsrevisionen följer upp om nämnden eller bolaget har genomfört åtgärder för att följa revisorernas rekommendationer.

Fördjupade granskningar rapporteras i sin helhet i enskilda rapporter som publiceras på Stadsrevisionens hemsida. För varje nämnd och bolag skrivs dessutom en årsrapport som sammanfattar det gångna årets granskning och ger de förtroendevalda revisorerna underlag för sin ansvarsprövning utifrån kommunallagen.

Kontakt

Telefon: 040-34 19 55

Postadress: Stadsrevisionen Malmö stad, 205 80 Malmö

Besöksadress: Stadshuset, August Palms plats 1

Email: malmostadsrevision@malmö.se

Hemsida: www.malmö.se/stadsrevisionen

Malmö stad